

เปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา*

POLITICAL COMMUNICATION COMPARISON OF DR. THAKSIN SHINAWATRA
AND GENERAL PRAYUT CHAN-O-CHA

พระมหาธนาธิป ธมมานุสารี, สุรพล สุยะพรหม, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

PhramahaThanasin Dhammanusari, Surapon Suyaprom, Termsak Thongin

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: Thanasinton.london@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาบริบททางการเมือง 2. เพื่อเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมือง 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร และในสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 3 รูป และ 15 คน และเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2544-2546 เป็นช่วงที่ ดร.ทักษิณ ชินวัตรได้เข้ามาบริหารประเทศตามกติการัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2559 เป็นช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างรุนแรง จนทำให้พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ทำการรัฐประหารเข้ามามีการบริหารประเทศ 2. ดร.ทักษิณ ชินวัตรมีความรู้และภูมิหลังที่เคยรับราชการตำรวจ และการเป็นนักธุรกิจ อีกทั้งได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงทำให้มีทักษะการสื่อสารที่เป็นมิตรกับประชาชน ในด้านของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความรู้และภูมิหลังมาจากการรับราชการทหาร จึงทำให้เป็นคนพูดจาฉะฉาน ดุดัน นำไปสู่การปฏิรูปในหลายด้าน 3. ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ พบว่า ดร.ทักษิณ ชินวัตร บางครั้งเป็นคนปากไวใจเร็ว อาจจะไม่รอบคอบในการใช้ภาษา ควรสื่อสารโดยใช้ความรอบคอบมากยิ่งขึ้น ในด้าน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นคนพูดตรง พูดเร็ว เก็บอารมณ์ไม่ค่อยอยู่ ควรสื่อสารด้วยความเป็นกันเองกับประชาชน

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ; การสื่อสารทางการเมือง; รัฐบาล

* Received October 29, 2021; Revised November 14, 2021; Accepted November 10, 2021

Abstract

The objectives of this thesis were: 1. To study the political context 2. To compare political communication 3. To study the problems, obstacles and suggestions on political communication in the reign of Dr. Thaksin Shinawatra and in the reign of General Prayut Chan-o-cha. using qualitative research methods Data were collected by in-depth interviews with key informants from in-depth interviews of 3 monk and 15 people and collecting data from related documents and research. Qualitative Data Analysis Use content analysis methods and then present descriptively.

Findings were as follows: 1. During the year 2544-2546 B.E. was the period of 2001-2003 was the period when Dr. Thaksin Shinawatra came to administer the country under the constitutional rules of 2540 B.E., affecting political and social changes during the year 2557-2559 B.E. was a time of severe political crisis. Until General Prayut Chan-o-cha made a coup to take over the country. 2. Dr. Thaksin Shinawatra had knowledge and background in police service. and being a businessman and was elected as Prime Minister Therefore, it has the skills to communicate that is friendly to the people. General Prayut Chan-o-cha had knowledge and background from military service. Therefore, he was a stubborn, aggressive person, leading to a message of reform in many areas. 3. Problems, obstacles, and suggestions were found that Dr. Thaksin Shinawatra was sometimes quick-witted. may not be cautious in the use of language. He should communicate using more prudence. General Prayut Chan-o-cha is a straight-talker, speaks quickly, rarely keeps his emotions. should communicate in a friendly manner with the people.

Keywords: Comparison; Political communication; Government

บทนำ

การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ การจัดสรรทรัพยากรอันมีอยู่จำกัดในสังคมให้กระจายตัวอย่างเป็นธรรม การเมืองจึงเป็นเรื่องของ “การใช้และการควบคุมอำนาจ” ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคม การสื่อสารจึงกลายเป็นกลไกสำคัญทางการเมืองที่จะเชื่อมโยงผู้ปกครอง กับผู้ใต้ปกครองผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ดังนั้น การเมืองจึงผูกพันอยู่กับการสื่อสารจนไม่สามารถแยกจากกันได้ (เสถียร เขยประทับ, 2540) การสื่อสารทางการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และการตัดสินใจของ

ประชาชนอย่างกว้างขวาง (นันทนา นันทวโรภาส, 2563) รัฐบาลทุกรัฐบาลในฐานะองค์กรทางการเมืองที่เข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยย่อมมีแนวคิดทางการเมือง นโยบาย และข้อมูลข่าวสารเฉพาะของตนที่ต้องการเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบและสนับสนุน จึงมีความพยายามใช้การสื่อสารในหลาย ๆ รูปแบบ ผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ในการสื่อสารกับประชาชนให้ทั่วถึงมากที่สุด การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สามารถส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลทุกระบบการปกครอง และมีผลต่อการดำรงอยู่ของระบบการเมืองโดยรวม (เสรี วงษ์มณฑา, 2540)

การสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นดั่งเส้นใยสมองของรัฐบาล หากปราศจากซึ่งการสื่อสาร รัฐบาลก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้ (Deutsch, 1966) โดยในปัจจุบันการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลสู่ประชาชนถูกทำลายด้วยข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างหลากหลายผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่ไร้พรมแดนและรวดเร็วโดยที่รัฐบาลไม่สามารถกำกับหรือควบคุมได้ แต่อย่างไรก็ตามรายการประเภทนายกฯ พบประชาชนซึ่งเผยแพร่ผ่านโทรทัศน์และวิทยุมีความได้เปรียบมากกว่าในด้านการเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางแม้ในถิ่นทุรกันดารและประชาชนผู้รับสารไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่งผลให้รายการประเภทนายกฯ พบประชาชนจึงยังคงเป็นช่องทางหลักของรัฐบาลและจะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในโลกยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน เปรียบเสมือนฐานที่มั่นทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลที่จำต้องรักษาไว้ให้มั่นในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่รัฐบาลเห็นว่า “ถูกต้อง ไม่บิดเบือน” สู่ประชาชน

สำหรับการสื่อสารทางการเมืองนั้น การสื่อสาร S-M-C-R ของ Berlo (Berlo, 1960) ได้นำเสนอให้เห็นถึงองค์ประกอบและกระบวนการสื่อสารพื้นฐานที่เกิดการสื่อสารขึ้นมาได้ ได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง ผู้รับสาร โดยกระบวนการสื่อสารทางการเมืองในรายการ “นายกฯ ทักซิณคุยกับประชาชน” ในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร และรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ในสมัย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์ของรัฐบาลที่มุ่งสื่อสารกับสังคมวงกว้าง มีองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารพื้นฐาน S-M-C-R ปรากฏอยู่ และการนำหลักธรรมมาประยุกต์กับการสื่อสารทางการเมืองได้นั้น ได้แก่ สัปปุริยธรรม 7 ประกอบด้วย 1) อัมมัญญตา รู้จักหลักการ 2) อตถัญญตา รู้จักจุดหมาย 3) อตตัญญตา รู้จักตน 4) มตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน และ 7) ปุคคลัญญตา รู้จักบุคคล (ที.ปา. (ไทย) 11/331/264)

จากข้อมูลทีกล่าวนำในข้างต้นทำให้ผู้วิจัยในฐานะประชาชนคนหนึ่งจึงมีความสนใจต้องการเข้าไปศึกษาถึงกระบวนการที่รัฐบาลใช้ในการสื่อสารกับประชาชนผ่าน 2 รายการ ได้แก่ รายการ “นายกทักษิณฯ คุยกับประชาชน” และรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เพื่อให้เห็นภาพรวมและเข้าใจถึงเส้นทางการใช้อำนาจอธิปไตยในรูปแบบข้อมูลข่าวสารมากำกับการรับรู้ทางการเมืองของประชาชน และการศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองภายใต้การนำของ ดร.

ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงเหมาะสมที่จะเป็นกรณีศึกษา โดยการนำแนวคิดการสื่อสารทางการเมืองเข้ามาวิเคราะห์เกี่ยวกับการสื่อสารของทั้งสองคนเพื่อทราบกลยุทธ์การสื่อสารระหว่าง ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา อันนำไปสู่การวิเคราะห์เปรียบเทียบการสื่อสารของรัฐบาลประชาธิปัตย์และรัฐบาลอำนาจนิยมต่อไป ผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยประชาชน” และรายการ “คืนความสุขให้กับประชาชน”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร และในสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
2. เพื่อเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมือง ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบของการวิจัย** ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบกับการเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Document Research)

2. **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้แบ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย จำนวน 5 กลุ่ม รวมจำนวน 18 รูปหรือคน

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา

4. **การรวบรวมข้อมูล** ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ทำการนัดวัน และเวลากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ 2) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน และเวลาที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขอ

อนุญาตใช้วิธีการบันทึก และการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ และ 3) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ 2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์ และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และ 4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาบริบททางการเมืองในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร และในสมัยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า บริบททางการเมืองในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร ช่วงปี พ.ศ. 2544-2546 นั้น เมื่อปี พ.ศ. 2544 พรรคไทยรักไทย ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งอย่างท่วมท้น โดยมี ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งส่งผลให้พรรคไทยรักไทยเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยมี ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2545-2546 ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีการพลิกฟื้นประเทศไทย โดยทำให้ประเทศมีเสถียรภาพ และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ในด้านบริบททางการเมืองในสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ช่วงปี พ.ศ. 2557-2559 นั้น ในปี พ.ศ. 2557 เกิดการประท้วงต่อต้านรัฐบาลที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนต่อมาวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้รัฐประหารต่อมากในปี พ.ศ. 2558-2559 ภายใต้รัฐบาล คสช. โดยการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้า คสช. ได้เดินหน้าบริหารประเทศด้วยแนวนโยบายทั้ง 11 ด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า

1) แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source: S) ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่มีแนวความคิดและวิสัยทัศน์ มีทักษะด้านการสื่อสาร มีความมุ่งมั่นและกำลังใจที่เปี่ยมล้นในการบริหารประเทศเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี และเพื่อพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพและความมั่นคงในทุกมิติ ส่วนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีคนที่ 29 ของประเทศไทย ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการรัฐประหาร หรือยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือน โดยเป็นนายกรัฐมนตรีที่กล้าพูดกล้าทำ พูดจาฉะฉาน มีระเบียบวินัย ยึดกฎหมายในการปกครองบริหารประเทศเป็นหลักสำคัญ เพื่อให้ประเทศเกิดความสงบเรียบร้อย

2) เนื้อหาของสาร (Message: M) สารเป็นข้อมูลสาระเนื้อหาต่าง ๆ ที่ ดร.ทักษิณ ชินวัตร สื่อสารผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” ซึ่งเนื้อหาสารของรายการจะ

ประกอบด้วย 1. สารที่เป็นนโยบายทั่วไป 2. สารที่เป็นนโยบาย 3. สารที่เป็นภารกิจของนายกรัฐมนตรี 4. สารที่เป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ สารเป็นข้อมูลเนื้อหาต่าง ๆ ที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ได้แก่ 1. สารที่ระบุถึงปัญหาของประเทศ 2. สารที่เป็นการให้ภาพระบอบการปกครองในอุดมคติ 3. สารที่เป็นการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ 4. สารที่เป็นการปฏิรูปประเทศ 5. สารที่เป็นการขจัดอุปสรรคทางการเมือง 6. สารที่เป็นการจัดการด้านการชุมนุมต่อต้าน คสช. และรัฐบาล และ 7. สารที่เป็นการจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3) ช่องทางการส่งสาร (Channel: C) ช่องทางในการสื่อสารของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” พบว่ามีการสื่อสารผ่านสื่อโทรทัศน์ การสื่อสารผ่านสื่อวิทยุ การสื่อสารผ่านสื่อหนังสือ การสื่อสารผ่านออนไลน์ ในด้านช่องทางการสื่อสารของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” พบว่ามีการสื่อสารผ่านสื่อโทรทัศน์ การสื่อสารผ่านสื่อวิทยุ การสื่อสารผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ และการสื่อสารผ่านออนไลน์ อาทิ Facebook Youtube เป็นต้น

4) ผู้รับสาร (Receiver: R) การสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” มีผู้รับสาร ประกอบด้วย 1) กลุ่มประชาชนทั่วไป 2) กลุ่มชนชั้นกลาง 3) กลุ่มนักการเมือง ในด้านการสื่อสารทางการเมืองของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” มีผู้รับสาร ประกอบด้วย 1) กลุ่มประชาชนทั่วไป 2) กลุ่มชนชั้นกลาง 3) กลุ่มนักการเมือง เช่นเดียวกัน

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า

1) ด้านผู้ส่งสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีปัญหา และอุปสรรคต่อการสื่อสารทางการเมือง คือ บางครั้งเป็นคนปากไวใจเร็ว อาจจะไม่รอบคอบ ทำให้ไม่ได้พิจารณาต่อการใช้ภาษา จึงทำให้บางครั้งบางทีผู้รับสารอาจเกิดความสับสน และเกิดความไม่พึงพอใจได้ โดยข้อเสนอแนะนั้น ก็คือว่า ดร.ทักษิณ ชินวัตร ต้องลดความใจเร็ว ลดการพูดเร็ว เพิ่มความรอบคอบในการสื่อสาร ในด้านของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีปัญหา และอุปสรรคต่อการสื่อสารทางการเมือง คือ เป็นคนพูดตรง พูดเร็ว เก็บอารมณ์ไม่ค่อยอยู่ พอขุ่นใจก็มักจะทำหน้าบึ้งตัวขมวด ออกอาการหงุดหงิดอย่างเปิดเผย ฉะนั้น พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะความเป็นจริงของผู้นำ ปรับบุคลิกกริยาการสื่อสาร สื่อสารให้ถูกต้องเหมาะสม

2) ด้านเนื้อหาของสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีปัญหา และอุปสรรคในสารที่สื่อออกไปยังผู้รับสาร กล่าวคือ เป็นสารที่มีลักษณะแบบ “รัฐอุปถัมภ์” เป็นหลัก จึงทำให้มักจะถูกโจมตีจากกลุ่มชนชั้นกลาง และนักการเมือง โดยข้อเสนอแนะ คือ เนื้อหาสาร ควรจะเพิ่มเติมสารที่เกี่ยวกับนโยบายในการสนับสนุน หรือส่งเสริมกลุ่มชนชั้นกลาง ในด้านปัญหา และอุปสรรคในด้านเนื้อหาของสารที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวคือ เนื้อหาสารโดยส่วนใหญ่จะไม่ค่อย

ปรากฏนโยบายที่เป็นไปเพื่อประชาชนเท่าที่ควรนัก แต่จะเป็นสารที่เป็นการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น เป็นสารที่แสดงถึงความชอบธรรม หรือความจำเป็นที่ ต้องเข้ามาบริหารประเทศ ข้อเสนอแนะ คือ สาร หรือเนื้อหาสารควรจะมีในลักษณะที่เป็นนโยบาย อันประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการเข้ามาด้วย มากกว่าการกล่าวถึงการกำจัดปัญหา แก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ควร จะเสริมวิสัยทัศน์การให้มุมมองไปข้างหน้าต่อประชาชนด้วย

3) **ด้านช่องทางการสื่อสาร** ช่องทางการส่งสารในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร นั้น มีปัญหา และอุปสรรคที่แตกต่างจากในปัจจุบัน กล่าวคือ สมัยนั้นยังอยู่ในระบบสองจี ช่องทางการสื่อสาร ยังไม่มากเท่าปัจจุบัน จึงทำให้การสื่อสารไปยังประชาชน อาจจะยังไม่เข้าถึงทุกกลุ่มคน ส่วน ปัญหา และอุปสรรคของช่องทางการสื่อสารของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา คือ การเลือกใช้ ช่องทางการสื่อสารที่ไม่เสริมประสิทธิภาพการสื่อสารอย่างเต็มที่ กล่าวคือ อยู่ในบริบทและสังคม ที่มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ แต่ไม่เลือกใช้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่าง ที่ควรจะเป็น อีกทั้งยังคงใช้ช่องทางการสื่อสารแบบเดิม ๆ ขณะที่รูปแบบและพฤติกรรม การเสพ สื่อของประชาชนเปลี่ยนไป ข้อเสนอแนะคือ ควรที่จะเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารแบบใหม่ ๆ ใน ทุก ๆ ช่องทาง เพื่อสื่อสารไปยังประชาชนให้ได้มากที่สุด

4) **ด้านผู้รับสาร** ในด้านผู้รับสารนี้ ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีปัญหา และอุปสรรคในด้านนี้ กล่าวคือ กลุ่มคนชนชั้นกลาง ที่ไม่พอใจ และต่อต้านการดำเนินนโยบาย และการสื่อสารทาง การเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยข้อเสนอแนะ คือ ดร.ทักษิณ ชินวัตร นั้น ควรสื่อสารเพื่อ สร้างความเข้าใจต่อผู้รับสารในทุกกลุ่ม ทุกชนชั้น ไม่เอาใจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะจนเกินไป ในด้านปัญหา และอุปสรรค ในด้านผู้รับสาร ในการสื่อสารทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวคือ ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย ด้วยว่าเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว ไม่ สามารถสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน จึงทำให้ประชาชนไม่ค่อยได้ให้ความสนใจ โดยข้อเสนอแนะ กล่าวคือ ควรเปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมต่อการสื่อสารทางการเมือง ฉะนั้น ควรปรับเปลี่ยนลักษณะการสื่อสารให้เป็นแบบ Two-Way Communication หรือการสื่อสาร แบบสองทาง จึงจะทำให้ประชาชนอยากที่จะติดตาม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบททางการเมือง พบว่า ในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2546 ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2546 เป็นช่วงที่ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับการเลือกตั้งตามกลไกกติกาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 จึงได้เข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศในฐานะนายกรัฐมนตรี บริบททางการเมืองในสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์ โอชา ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2559 ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2559 เป็นช่วงที่เกิด ความขัดแย้งทางการเมืองเริ่มทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นผลให้ คสช. โดยการนำของพล เอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศกฎอัยการศึกเพื่อควบคุมสถานการณ์ และรัฐประหารเข้ามา

ทำหน้าที่บริหารประเทศ จนทำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สะถิระ เผือกประพันธุ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2512-2549” ที่พบว่า บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน สามารถแยกบริบทออกเป็น 4 ช่วง คือ บริบทในช่วงปี พ.ศ. 2512-2516 ช่วงปี พ.ศ. 2517-2520 ช่วงปี พ.ศ. 2521-2531 ช่วงปี พ.ศ. 2531-2543 และช่วงปี พ.ศ. 2544-2549 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณก นิลดำ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร” ที่พบว่า ปี พ.ศ. 2500-2516 ยุคทหารมีบทบาททางการเมืองสูงด้วยเงื่อนไขจากกองทัพมีความเข้มแข็ง ภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอหรือหมดโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมือง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพล เขมะบุลกุล (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2488 - 2538” ที่พบว่า บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

2. ผลการเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมือง พบว่า 1. ด้านผู้ส่งสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีความรู้และภูมิหลังที่เคยรับราชการตำรวจ และการเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ตลอดจนแนวความคิดและวิสัยทัศน์ ความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ ความมุ่งมั่นและกำลังใจที่เปี่ยมล้นในการบริหารประเทศเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี ในด้านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ที่มาจากการรัฐประหาร ซึ่งโดยมีความรู้และภูมิหลัง ที่มาจากการรับราชการทหาร จึงทำให้เป็นคนกล้าพูดกล้าทำ พูดจาฉะฉาน มีระเบียบวินัย ยึดกฎหมายในการปกครองบริหารประเทศเป็นหลักสำคัญ เพื่อให้ประเทศเกิดความสงบเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ เดชะชีพ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย” ที่พบว่า นายชวนเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร เนื่องจากสามารถรวมองค์ประกอบการสื่อสารอันได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร และช่องทางเอาไว้ในตัวเอง อีกทั้งยังรู้ความต้องการของผู้รับสาร อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพดี วิภาติภูมิประเทศ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2523-2553” ที่พบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ในฐานะผู้ส่งสารนั้น พบว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ที่ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสาร โดยนำเอาการตลาดการเมืองมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจนประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ ศิริโรจน์วงศ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ : ศึกษาในห้วงเวลา พ.ศ. 2500-2506” ที่พบว่า บริบททางการเมืองในช่วงปี พ.ศ. 2500-2506 ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นั้น สามารถใช้กระบวนการสื่อสารตามทฤษฎีของ เดวิด เค. เบอร์โล (David K. Berlo) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านเนื้อหาสาร สารเนื้อหาสารที่ ดร.ทักษิณ ชินวัตร นำมาสื่อสารผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” ได้แก่ 1. สารที่เป็นนโยบายทั่วไป 2. สารที่เป็นนโยบาย 3. สารที่เป็น

ภารกิจของนายกรัฐมนตรี และ 4. สารที่เป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ในด้านเนื้อหาสารที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นำมาสื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ได้แก่ 1. สารที่ระบุถึงปัญหาของประเทศ 2. สารที่เป็นการให้ภาพระบอบการปกครองในอุดมคติ 3. สารที่เป็นการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ 4. สารที่เป็นการปฏิรูปประเทศ 5. สารที่เป็นการขจัดอุปสรรคทางการเมือง 6. สารที่เป็นการจัดการด้านการชุมนุมต่อต้าน คสช. และรัฐบาล 7. สารที่เป็นการจัดการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมธิดา ทิพยานนท์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการรายการ ‘รัฐบาลยิ่งลักษณ์พบประชาชน’” ที่พบว่า กลยุทธ์การนำเสนอของรายการ รูปแบบรายการเน้นให้นายกฯ เป็นผู้ดำเนินรายการหลัก ทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานของ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญา ประเสริฐ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ศึกษาระหว่างปี พ.ศ.2557-2559” ที่พบว่า รูปแบบรายการคืนความสุขให้ประชาชนในชาติ มีการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้แก่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ เนื้อหาหรือสารที่สื่อสารออกมาแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ การขับเคลื่อนภารกิจทางการเมือง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการขจัดอุปสรรคทางการเมือง 3. ด้านช่องทางการสื่อสาร ช่องทางการสื่อสารที่ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ใช้สื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสารได้ใช้ช่องทางในการสื่อสารหลากหลายช่องทางเป็นไปตามยุคสมัยที่ได้มีการสื่อสาร โดยสื่อสารผ่านสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อใหม่ ในด้านช่องทางการสื่อสารที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้สื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสารได้ใช้ช่องทางในการสื่อสารหลากหลายช่องทางเป็นไปตามยุคสมัยที่ได้มีการสื่อสาร โดยสื่อสารนำเสนอรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ผ่านสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อใหม่ เช่นเดียวกัน จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ จำปาขาว (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย : ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลังการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550” ที่พบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย แขนงนำมีความรู้ ประสบการณ์ และมีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีเครือข่ายที่กว้างขวางทำให้การสื่อสารของกลุ่มได้รับความสนใจและโน้มน้าวให้ ผู้ฟังเกิดความคล้อยตามได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะฉัตร ใหม่แก้ว (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิด บ้านพิษณุโลก” ที่พบว่า รายการเปิดบ้านพิษณุโลกมีวาทกรรมทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ 1. วาทกรรมการเป็นรัฐบาลรักษาการ 2. วาทกรรมการแก้ไขความไม่สงบ 3 จังหวัดภาคใต้ 3. วาทกรรมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ 4. วาทกรรมการดำเนินคดีอดีตนายกฯ และการยุบพรรคการเมือง และ 5. วาทกรรมการบริหารงานและแก้ไขปัญหาของประเทศ 4. ด้านผู้รับสาร ผู้รับสาร ในการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ผ่านรายการ “นายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน” นั้น จากการศึกษาวินิจฉัยพบว่า มีผู้รับสารที่ผู้วิจัยแย่ง

ออกเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มชนชั้นกลาง และกลุ่มนักการเมือง ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะมีความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่ในกลุ่มประชาชนทั่วไป ในด้านผู้รับสารในการสื่อสารทางการเมืองของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สื่อสารไปนั้น มีอยู่ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มชนชั้นกลาง และกลุ่มนักการเมือง ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ มีความพึงพอใจในการสื่อสารทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระยุทธ โชคชัยมาดล (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ” ที่พบว่า ในกระบวนการผลักดันให้เกิดการปฏิรูประบบราชการ โดยมีโครงการ “อาจสามารถโมเดล” เป็นต้นแบบการทำงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนอย่างมี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมา สมใจ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในวิกฤติการเมืองไทย ปี 2549 ของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” ที่พบว่า วิกฤติทางการเมืองในปี 2549 เป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่องค์กรสื่อสารมวลชนได้ยกระดับตัวเองมาเป็นกลุ่มกดดันทางการเมือง โดยสื่อมวลชนในเครือผู้จัดการ

3. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง พบว่า

1. ด้านผู้ส่งสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีปัญหา และอุปสรรคต่อการสื่อสารทางการเมือง คือ บางครั้งเป็นคนปากไวใจเร็ว อาจจะไม่รอบคอบ จึงทำให้บางครั้งบางที่ผู้รับสารอาจเกิดความสับสน และเกิดความไม่พึงพอใจได้ โดยข้อเสนอแนะนั้น กล่าวคือ ควรนำหลักสัปปุริสธรรมข้อที่ 1 ธัมมัญญตา ไปปรับใช้เพื่อให้รู้จักธรรม รู้หลัก รู้เหตุผล ในด้านของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีปัญหา และอุปสรรคต่อการสื่อสารทางการเมือง คือ การเป็นคนพูดตรง พูดเร็ว เกือบอารมณ์ไม่ค่อยอยู่ ฉะนั้น พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานะความเป็นจริงของผู้นำ ปรับบุคลิกกริยาการสื่อสาร โดยนำหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ 3 อัตตัญญตา และข้อที่ 5 กาลัญญตา มาปรับใช้ เพื่อที่จะได้รู้จักตนเอง รู้ว่าตนคือใคร มีความพร้อมหรือไม่พร้อมอย่างไร เมื่อเรารู้จักตนเองดีแล้ว จะนำไปสู่การยอมรับตนแล้วจะเปิดเผยตน
2. ด้านเนื้อหาสาร ด้านเนื้อหาของสาร พบว่า ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีปัญหา และอุปสรรคในสารที่สื่อออกไปยังผู้รับสาร กล่าวคือ เป็นสารที่มีลักษณะแบบ “รัฐอุปถัมภ์” เป็นหลัก จึงทำให้มักจะถูกโจมตีจากกลุ่มชนชั้นกลาง และนักการเมือง โดยข้อเสนอแนะ คือ ควรจะเพิ่มเติม หรือเสริม สารที่เกี่ยวกับนโยบายในการสนับสนุน หรือส่งเสริมกลุ่มชนชั้นกลาง และเพิ่มเติมเนื้อหาที่ให้มีถึงความจำเป็นต้องดำเนินนโยบายที่เป็นไปในลักษณะ “รัฐอุปถัมภ์” กับประชาชนชนชั้นรากหญ้า แต่ไม่ละทิ้งกลุ่มชนชั้นกลาง โดยประยุกต์เข้ากับหลักสัปปุริสธรรมข้อที่ 6 ปริสัณญตา และข้อที่ 7 ปุคคลัญญตา การรู้จักชุมชน สังคม และประชาชน แต่ละกลุ่มว่าควรจะได้รับเนื้อหาสารเช่นไร และมากน้อยเพียงใด ในด้านปัญหา และอุปสรรคในเนื้อหาของสารที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สื่อสารผ่านรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” นั้น กล่าวคือ เนื้อหาสารโดยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยปรากฏนโยบายที่เป็นไปเพื่อประชาชนเท่าที่ควรนัก แต่จะเป็นสารที่เป็นการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่

เกิดขึ้น เป็นสารที่แสดงถึงความชอบธรรม หรือความจำเป็นที่ ต้องเข้ามาบริหารประเทศ ข้อเสนอแนะ คือ ควรจะเป็นไปในลักษณะที่เป็นนโยบาย อันประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการเข้ามาด้วย มากกว่าการกล่าวถึงการกำจัดปัญหา แก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ควรส่งเสริมวิสัยทัศน์การให้มุมมองไปข้างหน้าต่อประชาชน และให้เกิดผลต่อประชาชนโดยเป็นที่ประจักษ์ โดยนำหลักสัปปุริสธรรมข้อที่ 6 ปริสัญญุตตา และข้อที่ 7 ปุคคัลลัญญุตตา เข้ามาปรับใช้ เพื่อให้เข้าใจชุมชน สังคม และประชาชนว่าควรจะได้รับสารในลักษณะใด 3. ด้านช่องทางการสื่อสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่า ช่องทางการส่งสารในสมัย ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี นั้น มีปัญหา และอุปสรรคที่แตกต่างจากในปัจจุบัน กล่าวคือ สมัยนั้นยังอยู่ในระบบสองจี ช่องทางการสื่อสารยังไม่มากเท่าปัจจุบัน จึงทำให้การสื่อสารไปยังประชาชน โดยทำให้ประชาชนรับสารได้นั้น อาจจะยังไม่เข้าถึงทุกกลุ่มคน ในด้านปัญหา และอุปสรรค ในด้านช่องทางการสื่อสาร ในการสื่อสารทางการเมืองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา คือ การเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มของประชาชน อีกทั้งยังคงใช้ช่องทางการสื่อสารแบบเดิม ๆ ขณะที่รูปแบบและพฤติกรรมกรการเสพสื่อของประชาชนเปลี่ยนไป ข้อเสนอแนะคือ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะเป็นผู้ส่งสารไปยังประชาชน ควรนำหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ 6 ปริสัญญุตตามาปรับใช้ เพื่อจะได้ทราบถึงกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสาร และเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารแบบใหม่ ๆ ในทุก ๆ ช่องทาง เพื่อสื่อสารไปยังประชาชนให้ได้มากที่สุด 4. ด้านผู้รับสาร ด้านผู้รับสาร พบว่า ในด้านผู้รับสารนี้ ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีปัญหา และอุปสรรคในด้านนี้ กล่าวคือ กลุ่มคนชนชั้นกลาง ที่ไม่พอใจ และต่อต้านการดำเนินนโยบาย และการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยข้อเสนอแนะ คือ ควรสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อผู้รับสารในทุกกลุ่ม ทุกชนชั้น ไม่เอาใจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ โดยประยุกต์ใช้เข้ากับหลักสัปปุริสธรรมข้อที่ 7 ปุคคัลลัญญุตตา กล่าวคือ การรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลว่า ผู้รับสารแต่ละคน แต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะของตนเอง มีจิต มีอัธยาศัย มีศักยภาพในการรับสารมากน้อย แตกต่างกันอย่างใด ในด้านปัญหา และอุปสรรค ในด้านผู้รับสาร ในการสื่อสารทางการเมืองของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กล่าวคือ ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย ด้วยว่าเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว ไม่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับประชาชน โดยข้อเสนอแนะ กล่าวคือ ควรนำหลักสัปปุริสธรรม ข้อที่ 7 ปุคคัลลัญญุตตา มาประยุกต์ใช้ ด้วยการเปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมต่อการสื่อสารทางการเมือง ฉะนั้น ควรปรับเปลี่ยนลักษณะการสื่อสารให้เป็นแบบ Two-Way Communication หรือการสื่อสารแบบสองทาง จึงจะทำให้ประชาชนอยากที่จะติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนท์ชนันท์ภรณ์ ฝ่ายเทศ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ที่พบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ คือ การกำหนดเป้าหมาย และแนวทางปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรยังไม่ชัดเจนและเหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ

แก้วนะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ” ที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารเทศบาล มีปัจจัยพื้นฐาน 2 อย่าง คือ การพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของผู้บริหารเทศบาลนอกจากนี้ยังบูรณาการหลักพุทธธรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุขสันต์ สุเมธี (ธรรมมา) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทางขวาง อำเภอบางน้อย จังหวัดขอนแก่น” ที่พบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารขาดความสามารถในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมสำหรับการบริหาร ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะ จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ และเพิ่มขีดความสามารถในการประยุกต์หลักการบริหารเพื่อใช้ในการบริหารองค์กร

องค์ความรู้จากการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ค้นพบองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยตามแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพองค์ความรู้จากการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้

บริบททางการเมือง ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของทั้งสองคน นำไปสู่การเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่สามารถจำแนกเปรียบเทียบตามประเด็นได้ดังนี้

1. ผู้ส่งสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยมาจากการเลือกตั้ง มีทักษะการสื่อสารที่สื่อสารด้วยความเป็นมิตร เห็นอกเห็นใจประชาชน ในด้านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาจากการรัฐประหาร มีทักษะการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา เสมือนเป็นการสั่งการ บุคลิกมีความมั่นคงเด็ดขาด ซึ่งจึง เอาจริงเอาจัง

2. เนื้อหาสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้นำเสนอเนื้อหาสารที่เป็นนโยบายเร่งด่วน เนื้อหาสารที่เป็นภารกิจ และเนื้อหาสารที่เป็นการกล่าวถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในด้านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้นำเสนอเนื้อหาสารที่เป็นการกล่าวถึงปัญหาของประเทศ เนื้อหาสารที่เป็นการให้ภาพระบอบการปกครองในอุดมคติ และการปฏิรูปประเทศ เป็นต้น

3. ช่องทางการสื่อสาร ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง โดยผ่านช่องทางสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สื่อสิ่งพิมพ์ และเว็บไซต์ ในด้านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ใช้ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองเช่นเดียวกัน

4. ผู้รับสาร ในการสื่อสารของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร นั้น ทำให้ประชาชนให้ความสนใจติดตามทุกครั้ง ประชาชนคนรากหญ้าให้ความสนใจมาก ในด้านพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ประชาชนให้ความสนใจในช่วงแรกเริ่ม ประชาชนชนชั้นกลางให้ความสนใจ

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร และพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา จำต้องอาศัยหลักสัปปริสธรรมที่จะอำนวยความสะดวกในการสื่อสารทางการเมือง ให้มีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จในการสื่อสารได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้นำรัฐบาลควรเสริมสร้าง ทำความเข้าใจในกระบวนการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการสื่อสารกับประชาชน

2. ผู้นำรัฐบาลควรส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในทุกมิติ เพื่อที่จะสามารถใช้ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเข้าถึงกลุ่มประชาชนที่มีความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้นำรัฐบาลควรพัฒนาทักษะการสื่อสารของตน โดยเฉพาะการสื่อสารในที่สาธารณะ ให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อตัวผู้นำเองด้วย

2. ผู้นำรัฐบาลควรนำเสนอสารที่เป็นประโยชน์ และถูกกลั่นกรองมาเป็นอย่างดีต่อประชาชนให้เหมาะสมเข้ากับบริบทของสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในปัจจุบัน ที่ส่งผลต่อสังคมไทย”

2. ควรวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อความพึงพอใจประชาชนของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร”

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก นิลดำ. (2558). *การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร*. (ดุสิตนิพนธ์ ปรึชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เขมา สมใจ. (2551). *การสื่อสารทางการเมืองในวิกฤติการเมืองไทย ปี 2549 : ศึกษากรณี พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย*. (ดุสิตนิพนธ์ ปรึชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ทรงพล เขมะบุลกุล. (2558). *การสื่อสารทางการเมืองของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช : ศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2488-2538*. (ดุสิตนิพนธ์ ปรึชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- นนท์ชนันท์กรณ ฝ้ายเทศ. (2562). *คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นันทนา นันทวโรภาส. (2563). *สื่อสารการเมือง: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปิยะฉัตร ใหม่แก้ว. (2552). *รูปแบบ เนื้อหา วิธีการนำเสนอ และวาทกรรมในรายการเปิดบ้านพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรหมธิดา ทิพยานนท์. (2555). *รูปแบบการบริหารจัดการรายการ ‘รัฐบาลยิ่งลักษณ์พบประชาชน’*. (ในรายงานโครงการเฉพาะบุคคลนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาสุขสันต์ สุเมธี (ธรรมมา). (2560). *ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทางขวาง อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 551-560.

- ภาคภูมิ ศิริโรจน์วงศ์. (2561). *การสื่อสารทางการเมืองของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ : ศึกษาใน ห้วงเวลา พ.ศ. 2500-2506*. (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสาร การเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุพดี วิภัติภูมิประเทศ. (2558). *การสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมือง : ศึกษาในช่วง เวลาระหว่างปี พ.ศ.2523-2553* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสาร การเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- วรัญญา ประเสริฐ. (2559). *การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ศึกษา ระหว่างปีพ.ศ.2557-2559* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชาญ จำปาขาว. (2554). *การสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตย : ศึกษากรณีการชุมนุมประท้วงหลังการเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เกริก.
- วีระยุทธ โชคชัยมาตล. (2558). กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ใน ฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ. *นิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 19(1), 234-245.
- สะถิระ เผือกประพันธุ์. (2554). *การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วง เวลาระหว่างปี พ.ศ. 2512-2549* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสาร การเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุเทพ เดชะชีพ. (2547). *การสื่อสารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย* (ดุสิตนิพนธ์นิเทศศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวรรณ แก้วนะ. (2564). การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารเทศบาล ในจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 1-13.
- เสถียร เขยประทับ. (2540). *การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). *การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและ ทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15* (พิมพ์ครั้งที่ 13). นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Berlo, D. K. (1960). *The Process of Communication : An Introduction to Theory and Practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1960.
- Deutsch, K. W. (1966). *The Nerves of Government: Models of Political Communication and Control*. New York: Free Press.